DERS KUTUSU
DERSKUTUSU.COM

ÇALIŞMA KÂĞIDI CEVAPLI

9. Sınıf · Türk Dili ve Edebiyatı · 6. Hafta

Ad Soyad: _____
Sınıf / No: _____
Tarih: _____

Dinleme/İzleme: Çok Modlu Metin (Mülakat) ve Anlam Oluşturma Süreçleri

Sözün İnceliği temasında ele alınan çok modlu mülakat metinlerinde dinleme/izleme sürecini yönetir. · Mülakat (görüşme) türünün yapısal özelliklerini, aşamalarını ve röportaj türünden farklarını çözümler. · Dinlediği/izlediği mülakatta konuşmacıların sözlü ve sözsüz iletişim unsurlarını (vurgu, tonlama, beden dili) değerlendirir.

HATIRLAYALIM

- Mülakat (görüşme); alanında uzman veya tanınmış kişilerle soru-cevap tekniğine dayalı yapılan öğretici metindir (dil göndergesel işlevdedir).
- Mülakatta konuğun sözleri yorum katılmadan aynen aktarılır; röportajda ise yazar gezi, gözlem ve kişisel yorumlarını metne katar.
- Türk edebiyatında ilk kapsamlı mülakat eseri Ruşen Eşref Ünaydın'ın 1918'de yayımladığı 'Diyorlar ki' adlı yapıtıdır.

1 EŞLEŞTİRME

Mülakat türüyle ilgili kavram ve eserleri açıklamalarıyla eşleştiriniz.

Mülakat	Diyorlar ki	Çok Modlu Metin	Göndergesel Dil
Uzmanla soru-cevap	Ruşen Eşref Ünaydın	Söz + Ses + Görüntü	Nesnel bilgi aktarımı

a 1. Mülakat (Görüşme)

c 2. Diyorlar ki (1918)

d 3. Çok Modlu Metin

b 4. Göndergesel İşlev

a) Uzman veya tanınmış kişilerle soru-cevap tekniğiyle yapılan planlı konuşma

b) Mülakatta dilin bilgi vermek ve gerçeği nesnel aktarmak için kullanılması

c) Ruşen Eşref Ünaydın'ın edebiyatımızdaki ilk kapsamlı mülakat eseri

d) Yazılı, sözlü, işitsel ve görsel unsurların bir arada kullanıldığı metin

2 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Mülakat türü ve dinleme/izleme süreciyle ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y yazınız.

1. Giriş	2. Gelişme	3. Sonuç	Yayın Etiği
Konu ve konuk tanıtımı	Planlı sorular ve yanıtlar	Özet ve teşekkür kapanışı	Sözü değiştirmeden aktarım

	D	Y
Mülakat, öğretici (bilgilendirici) metinler içinde sınıflandırılan bir türdür.	✓	
İyi bir mülakat yapmak için önceden konuğu araştırmaya ve soru hazırlamaya gerek yoktur.		✓
Ruşen Eşref Ünaydın'ın 'Anafartalar Kumandanı Mustafa Kemal ile Mülakat' eseri bu türün öncüsüdür.	✓	
Mülakat yapan kişi, konuğunun cevaplarını kendi görüşüne göre değiştirerek yayımlayabilir.		✓

3 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki tür karşılaştırmasına göre aşağıdakilerden hangisi mülakatı röportajdan ayıran en belirgin özelliktir?

MÜLAKAT (GÖRÜŞME) İLE RÖPORTAJ ARASINDAKİ FARKLAR

Mülakat	Röportaj	Ortak Yön
Soru-cevap · Yorum katılmaz	Gezi, gözlem ve izlenim	Öğretici gazete/dergi türü

A) Yalnızca soru-cevap ekseninde kalması ve yazarın kişisel yorum katmaması

B) Yazarın gezi, gözlem ve mekân betimlemelerine geniş yer vermesi

C) Kurmaca olay örgüsü ve hayali kahramanlardan oluşması

D) Dilin heyecana bağlı ve sanatsal işlevde kullanılması

4 KISA CEVAP

Televizyonda veya dijital ortamda yayımlanan görüntülü bir mülakat neden 'çok modlu metin' olarak adlandırılır?

ÇOK MODLU METİN OLARAK GÖRÜNTÜLÜ MÜLAKAT

od (Kelimeler) + İşitsel Mod (Vurgu, Tonlama) + Görsel/Davranışsal Mod (Jest

şmacının ses tonu ve beden dili, söylenen sözün örtük anlamını tamamlamaya yardım

Çünkü anlam yalnız sözcüklerle değil; ses tonu ve vurgu (işitsel).

5 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki edebiyat tarihi panosuna göre Cumhuriyet Dönemi'nde 'Edebiyatçılarımız Ne Diyorlar' adlı mülakat eserini yazan kimdir?

TÜRK EDEBİYATINDA ÖNCÜ MÜLAKAT ESERLERİ

Ruşen Eşref (1918)	Hikmet Feridun Es	Mustafa Baydar
Diyorlar ki · M. Kemal	Bugün de Diyorlar ki	Edebiyatçılarımız Ne Diyorlar

A) Ömer Seyfettin

B) Namık Kemal

C) Mustafa Baydar

D) Şinasi

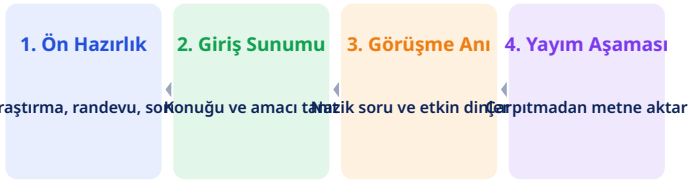
6 TABLOYU TAMAMLA

Mülakat metninin yapı bölümlerini ve çok modlu dinleme/izleme aşamalarını tabloda tamamlayınız.

Bölüm / Süreç Aşaması	Temel Amacı	Yapılan Uygulama
Giriş Bölümü	Konuyu ve konuğu tanıtma	Görüşme amacı ve uzmanın öz geçmişi sunulur
Gelişme Bölümü	Bilgi ve görüşleri ortaya koyma	Planlı sorular yöneltilir ve yanıtlar aktarılır
Sonuç Bölümü	Görüşmeyi nezaketle tamamlama	Genel değerlendirme ve teşekkürle kapatılır
Dinleme/ İzleme Sırası	Anlamı etkin biçimde yapılandırma	Anahtar kavramlar not alınır, beden dili izlenir

7 SIRALAMA

Görseldeki başarılı bir mülakat gerçekleştirme sürecinin basamaklarını uygulama sırasına diziniz.

2 Görüşme başlangıcında konuğu ve mülakatın amacını kısaca tanıtarak giriş yapma

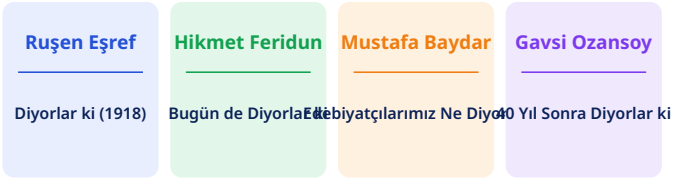
4 Teşekkür ederek görüşmeyi bitirme ve yanıtları hiç çarpıtmadan yayına dönüştürme

3 Soruları nezaketle yöneltip konuğun sözünü kesmeden yanıtları kayıt altına alma

1 Görüşülecek uzmanın hayatını ve eserlerini araştırarak randevu alma ve soruları hazırlama

8 EŞLEŞTİRME

Türk edebiyatındaki önemli mülakat yazarlarını eserleriyle eşleştiriniz.

a 1. Ruşen Eşref Ünaydın

b 2. Hikmet Feridun Es

d 3. Mustafa Baydar

c 4. Gavsi Ozansoy

a) Diyorlar ki / Anafartalar Kumandanı Mustafa Kemal ile Mülakat

b) Bugün de Diyorlar ki

c) 40 Yıl Sonra Diyorlar ki

d) Edebiyatçılarımız Ne Diyorlar

9 BOŞLUK DOLDURMA

Cümlelerdeki boşlukları uygun edebiyat ve iletişim kavramlarıyla tamamlayınız.

SÖZLÜ İLETİŞİM (VURGU, TONLAMA) VE BEDEN DİLİ (JEST, MİMİK)

Hece/kelime baskısı · Tonlama: Sesin alçalıp yükselmesi · Jest ve Mimik: El-ko

öportajda yazar kişisel yorum katar; mülakatta ise konuğun sözleri olduğu gibi korunu

vurgu | kurmaca | mimik | röportaj

1. Mülakattan farklı olarak gezi, gözlem ve yazarın yorumlarını içeren türe röportaj denir.
2. Konuşmada hece ve kelimelerin söyleyiş gücünü artırmaya vurgu, sesin alçalıp yükselmesine tonlama denir.
3. Konuşmacının anlamı destekleyen el-kol hareketlerine jest, yüz ifadelerine mimik denir.

10 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Sözün inceliği ve iletişim etiğiyle ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y yazınız.

	D	Y
Mülakatta muhatabın sözünü kesmeden dinlemek ve nezaketli bir dil kullanmak esastır.	✓	
Görüntülü mülakatta konuğun duraksaması ve tebessümü örtük iletileri anlamaya yardım eder.	✓	
Dinleme sırasında anahtar kavramları not almak dinleme öncesi bir stratejidir.		✓
Uzmanın kanıtlanabilir veriler paylaşması nesnel bilgi, kişisel beğenisini söylemesi öznel görüştür.	✓	

11 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarına karşılık gelen kavramları yazarak anahtar kelimeyi bulunuz.

Uzman kişilerle soru-cevap tekniğiyle yapılan planlı görüşme (7 harf): M Ü L A K A T

Anlamı destekleyen el, kol ve baş hareketleri (4 harf): J E S T

Dilin bilgi vermek amacıyla kullanıldığı işlev (11 harf): G Ö N D E R G E S E L

Duygu ve düşünceleri yansıtan yüz ifadeleri (5 harf): M İ M İ K

Sözlü, yazılı, işitsel ve görsel unsurların her biri (3 harf): M O D

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

MENİD

12 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Okul derginiz için bir bilim insanıyla mülakat yaparken 'Sözün İnceliği' ve yayın etiği açısından nelere dikkat edersiniz?

Önceden eserlerini araştırıp özenli sorular hazırlarım; görüşmede.